

آتلانتیس گمشده؛ از افسانه تا واقعیت

افسانه آتلانتیس قرن‌هاست ذهن بشر را به خود مشغول کرده است. گفته می‌شود آتلانتیس جزیره‌ای بزرگ در گوشه‌ای از کره خاکی ما بوده است که تمدنی با فناوری‌های مافوق تصور بشر امروزی در حدود 11 هزار سال پیش روی آن وجود داشته است.

جام جم آنلاین: افسانه آتلانتیس قرن‌هاست ذهن بشر را به خود مشغول کرده است. گفته می‌شود آتلانتیس جزیره‌ای بزرگ در گوشه‌ای از کره خاکی ما بوده است که تمدنی با فناوری‌های مافوق تصور بشر امروزی در حدود 11 هزار سال پیش روی آن وجود داشته است. بدون شك زنده ماندن افسانه آتلانتیس را باید مدیون افلاطون، فیلسوف شناخته شده یونان باستان باشیم.

او تحقیقات زیادی در این خصوص انجام داده و حتی نقشه مدوری نیز از آتلانتیس ارائه کرد که تا قرن‌ها مبنای نظریه پردازی‌ها درباره آتلانتیس گمشده بوده است. با گذشت قرن‌ها و درحالی که کسی تصورات افلاطون را باور نمی‌کرد، تحقیقات یک دریانورد ناشناس هلندی نشان داد که احتمالاً بقایای شهر مرموز آتلانتیس در اقیانوس اطلس وجود دارد. از آن زمان تاکنون هر مطالعه و سرنخی که با آتلانتیس افسانه‌ای در ارتباط باشد، برای دانشمندان و مردم عادی جذابیت دارد. تازه‌ترین اکتشافات به کشف جدید محققان از زیر بستر اقیانوس اطلس شمالی مربوط می‌شود، جایی که در آن تصاویری سه‌بعدی از یک چشم‌انداز وسیع به دست آمده است که شباهت عجیبی به تصورات موجود از آتلانتیس افسانه‌ای دارد.

استفاده از امواج صوتی در تصویربرداری یکی از قابل اطمینان‌ترین تکنیک‌هایی است که دانشمندان در تهیه تصاویر مختلف و نقشه‌برداری از گوشه و کنار زمین، بخصوص نقاط دور از دسترس و صعب‌العبور از آن استفاده می‌کنند. در این پروژه خبرساز نیز از همین روش بهره گرفته شده است. گروهی از محققان جوان در دانشگاه کمبریج، تصاویر حیرت‌انگیزی با استفاده از همین تکنیک از منطقه‌ای در اقیانوس اطلس به دست آورده‌اند که می‌تواند آتلانتیس گمشده باشد. آنها با استفاده از دستگاه‌های مخصوص، امواج صوتی را به سوی سطوح صخره‌ای و برجسته اعماق اقیانوس اطلس شمالی تاباندند و از بازخورد آنها تصاویر مختلفی تهیه کردند. وجود مشخصه‌های برجسته‌ای نظیر بسترهای آبی که شباهت زیادی به رودخانه دارند در این تصاویر بیش از هر نکته دیگری مورد توجه دانشمندان و بویژه زمین‌شناسان و دیرینه‌شناسان قرار گرفت.

وجود 2 نکته مرتبط با این تصاویر موجب شده تا توجهات زیادی به آن معطوف شود. اولاً این تصاویر از نقطه‌ای به دست آمده‌اند که قرن‌ها پیش افلاطون از وجود شهری مرموز و افسانه‌ای به نام آتلانتیس در آن خبر داده بود و دوم آن که برجستگی‌هایی که در این تصاویر دیده می‌شود، تداعی‌کننده منطقه‌ای است که مستعد پذیرایی از تمدنی باشکوه بوده است.

در این منطقه دفن شده در زیر بستر اقیانوس، شمار قابل توجهی از برش‌های عمیق برجای مانده از رودخانه‌ها دیده می‌شود که در کنار برجستگی‌های بلندی که شبیه قله‌های مرتفع هستند، قرار گرفته‌اند و به نظر می‌رسد متعلق به کوهستانی ناشناخته باشند که ترکیب هیجان‌انگیزی از یک خشکی به زیر آب رفته را تداعی می‌کنند. این یافته جدید کاملاً اتفاقی بوده است. چندی پیش، گروهی از محققان که برای شرکت‌های نفتی کار می‌کردند و به دنبال کشف میادین نفتی جدیدی در اقیانوس اطلس شمالی بودند متوجه وجود چنین منطقه‌ای شدند. قدمت این چشم‌انداز به 56 میلیون سال پیش می‌رسد. محققان عنوان جالب توجه چشم‌انداز فسیل شده را به این نقطه از زیر بستر اقیانوس نسبت داده‌اند، منطقه‌ای که نزدیک به 2 کیلومتر در زیر بستر اقیانوس قرار دارد. این منطقه مرموز، بخشی از یک سرزمین بسیار وسیع به بزرگی 10 هزار کیلومتر مربع است که در غرب جزایر اورکنی شتلند (Orkney-Shetland Island) واقع در اقیانوس اطلس شمالی قرار داشته و دنباله آن تا مناطق ساحلی و حتی یک کیلومتر روی خشکی نیز می‌رسد. عقیده محققانی که این کشف تاریخی را انجام داده‌اند، بر این است که این منطقه، بخشی از یک سرزمین وسیع‌تر محسوب می‌شود که امروزه آن را اسکاتلند می‌نامند و احتمالاً پیش از پیدایش انسان تا سرزمین نروژ امروزی نیز پیش رفته بود. اگر ادعاهایی که درخصوص این منطقه و تصاویر به دست آمده از آن صحت داشته باشد، باید گفت که بشر موفق به کشف تاریخ مدفون شده‌ای در زیر اعماق اقیانوس شده است و از این رو باید نگاه دوباره‌ای به افسانه آتلانتیس مرموز داشته باشیم.

چگونه می‌توان با امواج صدا تصویر سه‌بعدی خلق کرد؟

بدون شك ممکن است به ذهن بسیاری این پرسش خطور کند که چگونه می‌توان با استفاده از امواج صوتی نقشه‌های اینچینی تهیه کرد؟ پاسخ به این پرسش را باید در تکنیکی بر مبنای انعکاس اصوات جستجو کرد. در این روش جریان هوای فشرده شده از سیلندرهای فلزی رها می‌شود که بر اثر آن امواج صوتی تولید می‌شود. این امواج در کف اقیانوس منتشر شده و حتی به زیر آن نیز نفوذ می‌کنند. هرگاه این امواج به برجستگی‌ها و هرگونه تغییر ماده‌ای در مسیر خود برسند، انعکاسی از آنها به محل انتشار بازمی‌گردد. امواج منعکس شده حاوی اطلاعات ارزشمندی هستند که می‌توان از آنها برای تهیه تصاویر سه‌بعدی از برجستگی‌های

مختلف زمین و البته در اینجا بستر مدفون شده در زیر اعماق اقیانوس اطلس شمالی استفاده کرد.

در یکی از تصاویر سه‌بعدی که از این نقطه به دست آمده است، ردپای 8 رودخانه شاخص و یک سری برجستگی مرتفع بیش از سایر موارد به چشم می‌آید. به نظر می‌رسد در این تصویر نشانه‌هایی از وجود نوعی گرده و زغال سنگ وجود داشته باشد و البته همگان بخوبی می‌دانند که اینها از ابتدایی‌ترین شواهد وجود تمدن به شمار می‌روند. اما آنچه برای این محققان بیش از هر نکته‌ای سوال‌برانگیز بوده است، وجود شواهدی از محیط‌زیست دریایی در زیر و بالای این چشم‌انداز است. در این میان، ردپایی از ریزفسیل‌ها نیز دیده می‌شود. پس اگر قطعات این پازل گیج‌کننده را بتدریج در کنار یکدیگر قرار دهیم، تصویر نسبتاً روشنی به دست می‌آید که در آن، پیدایش خشکی و بالآمدن آن از سطح آب و سپس پایین‌رفتن آن در اقیانوس و در نهایت مدفون‌شدنش در زیر بستر آن چندان تعجب‌برانگیز نخواهد بود. برای درک بهتر این فرآیند می‌توان آن را به یک ساندویچ زمینی تشبیه کرد که مناطق آبی اطراف آن در حکم نان آن ساندویچ است.

اکنون پرسش دیگری مطرح می‌شود که باید برای آن پاسخی قاطع پیدا کرد: چه عاملی موجب سردرآوردن این منطقه از سطح آب و سپس مدفون‌شدنش در زیر بستر اقیانوس طی یک بازه زمانی 2/5 میلیون ساله شده است؟ از منظر زمین‌شناسی این مدت بازه زمانی بسیار کوتاهی است. پاسخ به این پرسش می‌تواند فاز بعدی مطالعه محققان در این پروژه باشد.

از افسانه آتلانتیس چه می‌دانیم؟

قرن‌هاست مردم سراسر جهان با افسانه شهر آتلانتیس آشنا هستند. شهری که احتمالاً پذیرای تمدنی باشکوه بوده است. نگرشی که بشر به این مقوله داشته، آن را به یکی از جذاب‌ترین و معروف‌ترین افسانه‌ها در تاریخ بسیاری از کشورها تبدیل کرده است. در این افسانه‌ها که حالا با انجام مطالعات تحقیقاتی باید در استفاده از عنوان افسانه کمی تأمل کرد، منطقه‌ای باشکوه در حدود 11000 سال پیش‌ترتسیم شده است که در آن نشانه‌هایی از یک تمدن باشکوه وجود داشته است. با گذشت زمان، این آتلانتیس و هرآنچه به آن مربوط می‌شد، بتدریج به فراموشی سپرده شد، اما افلاطون شاگرد سقراط معروف با انجام تحقیقاتی که هم‌اکنون نیز روی آن مباحثات زیادی صورت می‌گیرد، افسانه آتلانتیس را بار دیگر زنده کرد چون او موفق به ارائه نقشه‌ای تقریبی از محل تقریبی آتلانتیس شده بود و بر مبنای همین نقشه همواره مدعی بود که آتلانتیس وجود داشته است. باز هم با گذشت زمان و با افزایش بی‌اعتمادی‌ها به افلاطون نظریه وی درخصوص آتلانتیس بی‌طرفدار ماند تا این‌که یک دریانورد هلندی با تکیه بر آنچه افلاطون در قالب یک سری نقشه ارائه کرده بود موفق به کشف ویرانه‌هایی در اقیانوس اطلس شد که برخی همچون این دریانورد می‌گویند متعلق به بقایای آتلانتیس است.

نشانی از یک افسانه

وجود 2 نکته مرتبط با تصاویری که محققان دانشگاه کمبریج به دست آورده‌اند موجب شده تا توجهات زیادی به این دستاورد معطوف شود. اولاً این تصاویر از نقطه‌ای به دست آمده‌اند که قرن‌ها پیش، افلاطون از وجود شهری مرموز و افسانه‌ای به نام آتلانتیس در آن خبر داده بود و دوم آن که برجستگی‌هایی که در این تصاویر دیده می‌شود، تداعی‌کننده منطقه‌ای است که مستعد پذیرایی از تمدنی باشکوه بوده است

livescience / مترجم: مهدی پیرگری